

саморозвивається, в якій діють закони інформаційного обміну. До ключових проблем економіки ділової освіти відноситься проблема якісних змін останньої. Особливо важливу роль у її вирішенні відіграє проблема якості підготовки фахівців для найбільш пріоритетної сфери – сфери малого підприємництва. Імперативи майбутнього постеконімічного суспільства у визначенні предмета економіки ділової освіти є основою для дослідження конкретних імперативів якості підготовки фахівців для малого підприємництва.

Література: 1. Андрущенко В. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу // Вища освіта України. — 2004. — №1. — С. 5 – 9. 2. Каленюк І. С. Освіта в економічному вимірі: потенціал та механізм розвитку. — К.: Тов. "Кадри", 2001. — 326 с. 3. Ніколаєв В. Управління освітою і долаття перешкод // Управління освітою. — 2001. — №22. 4. Алексеева М. Б. Экономика, организация и планирование деятельности образовательных учреждений на основе многокритериального подхода / М. Б. Алексеева, В. В. Царев, Л. С. Раковщик. — СПб.: НESTOP, 1999. — 114 с. 5. Герасимчук В. Управління підприємством як соціально-економічною системою: функціональний підхід // Економіка України. — 2003. — №4. — С. 12 – 27. 6. Чекмарев В. В. Экономические проблемы сферы образования: Монография. — Кострома: Изд. КГПУ, 1996. — 216 с. 7. Герасимов Б. Н. Акмеологическое моделирование профессиональной деятельности менеджера // Сб. науч. тр. СПбГИЭА "Активные методы обучения в акмеологии". — СПб., 1996. — С. 24 – 38.

Стаття надійшла до редакції
05.12.2005 р.

УДК 331.5

**Пушкар О. І.
Балакірева С. О.**

ДИСТАНЦІЙНА ТРУДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ СТАБІЛІЗАЦІЇ СТАНУ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

In the article the opportunity of using the remote labour activity as one of the main directions of stabilization the domestic labour market under contemporary conditions by means of finding in Ukraine the prerequisites as well as the necessity of implementing the remote labour activity mechanism are grounded.

Матеріал поданий в даній роботі є продовженням статті "Соціально-економічні аспекти дистанційної трудової діяльності" [1]. Як показано в попередньому дослідженні [1] світові тенденції розвитку дистанційної трудової діяльності (ДТД) та потенційний інтерес до неї свідчать про те, що основні характерні ознаки ДТД (децентралізація робочих місць; гнучка зайнятість; висококваліфікована праця; розвиток сфери послуг; використання інформаційно-комунікаційних технологій) були використані більшістю національних економік розвинутих країн та поширюється їх використання серед країн, що розвиваються, як інструмент оптимізації стану ринку праці з метою підвищення конкурентоспроможності відповідних національних економік та покращення соціальної ситуації в даних країнах.

Отже, мета даної статті полягає в обґрунтуванні заходів ліквідації структурних диспропорцій вітчизняного ринку праці за допомогою впровадження дистанційної трудової діяльності або телероботи в сучасних умовах, що характеризуються глобальною інформатизацією.

Таким чином, використовуючи результати попереднього дослідження, в роботі було вирішено наступні завдання: встановлено наявність факторів, що є передумовами та причинами впровадження телероботи на українському ринку праці, виявлено та згруповано в залежності від суб'єктів трудової діяльності переваги та фактори, що перешкоджають її впровадженню, відмічено напрямки розроблення теоретико-методологічного забезпечення процесу організації та контролю за виконанням процесу дистанційної трудової діяльності.

Проведене дослідження базується на гіпотезі, що масштабне впровадження механізму дистанційної трудової діяльності (ДТД) в Україні дасть змогу вирішити більшість проблем, які сьогодні гостро постали на українському ринку праці, тим самим сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

З метою обґрунтування висунутого припущення спробуємо оцінити наявність в Україні передумов та необхідності впровадження механізму ДТД.

На сьогодні соціально-економічні результати, отримані нашою країною за час набуття незалежності та проголошення курсу переходу до ринкових умов господарювання, не можна оцінити однозначно. З одного боку, сформована структура ВВП та середньорічні темпи приросту галузей економіки країни вказують на те, що економічне зростання України відбуваються на фоні поступового збільшення обсягів виробництва продукції промисловості та більш швидкого зростання обсягів виробництва послуг. Одночасно встановлено, що з часом у загальному об'ємі випуску товарів та послуг відбувається скорочення частки валової доданої вартості з 41,6% у 1996 році до 38,4% у 2002 році [2]. Натомість зростає частка проміжного споживання суб'єктів господарювання. Таким чином, останнім потрібна більша, порівняно з попередніми роками, кількість ресурсів для відносно більшого випуску товарів та послуг, додана вартість яких скорочується.

Про встановлення в Україні постіндустріального суспільства з принципово новою структурою економіки, де питома вага послуг невинно зростає говорити надто рано, тому що, на відміну від країн з розвинутою ринковою економікою, в Україні перевага темпів розвитку сфери послуг над темпами розвитку сфери матеріального виробництва зумовлена не насиченням промислового і товарного виробництва, а його недостатнім технологічним рівнем, тобто матеріальним зносом вітчизняних технологій. Отже, прогнози спеціалістів про можливість "кризи 2005 – 2006 рр." [3], коли постане необхідність масового виведення геть випрацьованих основних фондів та збільшення капіталомісткості кожного проценту приросту ВВП нині є досить реалістичні.

Іншою дуже вразливою стороною зростаючого обсягу ВВП країни є його значна енергоємність. Цей показник українського ВВП майже в десятки разів перевищує енергоємність ВВП розвинутих країн (наприклад, якщо в Німеччині енергоємність ВВП становить 0,19 кг умовного палива на долар продукції, то в Україні – 1,91 кг) і є одним з найвищих у світі [4]. Збільшення енергоємності ВВП України є відповідною реакцією на збільшення експорту енергоємної продукції (чорні та кольорові метали та вироби з них складають 36% загального експорту), що перерозподіляє на їх користь енергетичні, сировинні та фінансові ресурси. Збільшення експорту енергоємних виробництв потребує зростання імпорту енергоносіїв, які використовуються переважно для виробництва первинної сировини та напівфабрикатів і реалізуються. Енергоносії складають більше половини усього імпорту (8 – 10 млрд. дол.). Якщо зважити на те, що частка енергоємних галузей в експорті України досягає 60% [2], то вийде, що Україна імпортує енергоносії для того, щоб експортувати сталь, прокат і труби. Енергоємна структура експорту та імпорту, на жаль, не принесе економічної користі Україні, а лише поповнюватиме її природні надра відходами від виробництва енергоємної продукції.

Недостатній технологічний рівень оснащення вітчизняних підприємств сфери матеріального виробництва та їх порівняно висока енергоємність є важливими факторами, які спричиняють поступове згортання масштабів діяльності вітчизняних підприємств, про що вже сьогодні свідчать порівняно вищі темпи розвитку галузей сфери послуг.

Позитивного відтінку економіці країни не надає й ситуація стосовно розвитку української тіньової економіки, яка в цілому наслідок світової тенденції (на жаль, негативної). За різними оцінками, у період з 1992 – 1996 рр. з України за кордон нелегально експортовано 15 – 20 млрд. дол., крім того, у населення України “на руках” перебувало ще від 4 до 10 млрд. дол. Це відбувалось тоді, коли загальна сума кредитів, які отримала наша країна, становила 9 млрд. дол. [5]. Оцінки частки неформального сектору економіки України, здійснені Світовим Банком та німецькою консультативною групою, майже співпали, та склали: 39% – у 1993 р., 48% – у 1994 р. та 51% – у 1995 р. (за СБ – 42,4%). Частка неконтрольованої грошової маси в Україні у 1999 р. становила 44,4%, або 8,6 млн. грн., для порівняння: цей показник у 1994 р. дорівнював 24,7% [6]. Згідно з розрахунками інших спеціалістів, неофіційний сектор економіки України складає більше 60%, тоді коли в розвинутих країнах ця величина становить 5 – 15% від ВВП [6].

Збільшення масштабів тіньової економіки без супроводу здійснення відповідних економічно-правових перетворень призводить до посилення еміграції підприємців та високооплачуваних спеціалістів.

Розміри трудової міграції громадян України за кордон більші за масштаби міграції до революції та міграції після революції. Втрати країни через відтік людських ресурсів можна порівняти з сукупним впливом розкуркулювання та голодомору разом взятих. За власним бажанням покидають країну та лишаються працювати за кордоном за різними оцінками від 2 до 7 млн. українців [7], тоді коли лише близько 1% емігрантів захищені законодавством країн-реципієнтів української робочої сили. Вражаючим є те, що попри принизливі умови праці за кордоном (порівняно з корінними жителями нижча заробітна плата, відсутність соціального забезпечення, нелегальні умови проживання) за кордон від'їздять активні та працездатні люди: найбільшу частину (73% емігрантів) нараховують люди (50,8% чоловіків) працездатного віку, що мають високий рівень освіти та кваліфікаційної підготовки [8].

Інтенсивний розвиток трудової міграції є лише одним з багатьох негативних наслідків ситуації, що склалася на сьогодні на ринку праці.

З першого погляду, відбулося деяке покращення загальної ситуації на ринку праці: чисельність зайнятого економічно активного населення країни збільшилася з 20 238,1 тис. чол. у 2001 році до 20 400,7 тис. чол. у 2002 році, або на 0,8% [2]. Однак, якщо зауважити, що в цей час загальна чисельність економічно активного населення збільшилася з 20 941,9 тис. чол. у 2001 році до 21 378,6 тис. чол. у 2002 році, або на 2,1%, то позитивний характер виявленої тенденції значно зменшується [2].

Відсутність достатньої чисельності споживачів робочої сили створює величезний перекис між попитом та пропозицією робочої сили. За офіційними даними у 2002 р. чисельність громадян, не зайнятих трудовою діяльністю по всіх галузях економіки України, становила 1 028,8 тис. осіб, в той час, коли потреба підприємств у працівниках складала лише 96,9 тис. осіб, тобто в середньому навантаження на одне робоче місце становило близько 11 осіб [2].

Однією з характерних рис вітчизняного ринку праці є й те, що співвідношення чисельності населення, зайнятого в галузях матеріального виробництва, та чисельності населення, зайнятого у галузях сфери послуг, становить (у 2002 р.) приблизно 49,1% та 51,9% відповідно, тоді коли у 2000 р. співвідношення цих показників складало 44,9% та 55,1% відповідно [2]. За масштабами щорічного вивільнення працівників перше місце посідають такі галузі, як промисловість та сільське господарство, де у 2000 р. було звільнено 24,5% та 10,6%

зайнятих відповідно, тоді коли середня кількість звільнених з підприємств сфери послуг становить 2,25% [9].

Тенденції на ринку праці відмінні в залежності від місця проживання населення. Середній рівень зайнятості сільського населення у 2002 р. склав 55,9%, а міського – 56,4% загальної чисельності населення відповідної місцевості. Рівень зареєстрованого безробіття в сільській місцевості зріс на 0,4%, а в міській – на 0,1%. Цей показник для сільського населення, як і раніше, значно перевищував аналогічний показник для жителів міст: на кінець 2003 р. він становив 6,9% проти 2,6% працездатного населення працездатного віку відповідної місцевості [10].

Частка молоді до 28 років серед безробітних складає 25,6%, або 42,9% економічно активного населення [9]. Натомість серед чисельності зайнятих майже 8% (7,7%) становлять люди старші працездатного віку. З першого погляду ця цифра не є надто великою, але якщо вказати, що чисельність працюючих пенсіонерів (у 2002 р.) була 1 748 тис. чол., або 14,3% загальної кількості працівників, то можна сказати, що це досить вагома риса вітчизняного ринку праці. Крім того, переважна більшість пенсіонерів, що працюють, – жінки (51%). Пенсіонери за віком складають понад 70% чисельності працюючих пенсіонерів, зайнятих у готельному та ресторанному бізнесі, у водному транспорті, операціями з нерухомістю, здаванням під найом та послугами юридичним особам, освітою, охороною здоров'я та соціальною допомогою, колективними, громадськими та особистими послугами, тобто зайняті переважно у сфері послуг [2]. Головними причинами, через які пенсіонери займаються економічною діяльністю є недосконалість та незадовільний рівень пенсійного забезпечення, а відтак і порівняно низький рівень життя пенсіонерів.

Разом з питанням стосовно урегулювання трудової активності пенсіонерів за віком в Україні на сьогодні також гостро постає питання урегулювання трудової діяльності пенсіонерів по інвалідності. Чисельність українських інвалідів у 2002 р. досягла 2,7 млн. осіб, з яких працює 354,3 тис. осіб, або 13,4% їх загальної чисельності. Більшість працюючих інвалідів задіяні в галузях матеріального виробництва, – 61,2% усіх зайнятих інвалідів. У галузях сфери послуг налічуються найвищі показники зайнятості інвалідів в установах, організаціях та підприємствах системи охорони здоров'я та соціальної допомоги, освіти, державного управління та фінансової діяльності. Серед інвалідів, що працюють, 70% – інваліди 3 групи [8]. Виявлений досить низький рівень трудової активності інвалідів в Україні в більшості випадків досягається за рахунок механізму пільгового оподаткування юридичних осіб, котрі працевлаштовують інвалідів. Факторами, що стримують трудову активність, виступають недостатні умови праці (невідповідність робочих місць), відсутність мотивації до праці, слабо розвинута інфраструктура реабілітації та підвищення кваліфікації інвалідів тощо.

Професійно-кваліфікаційний склад безробітних також досить суттєвий: у 2000 р. вищу та професійно-технічну освіту мають 63,4% безробітних [9]. Переважна частина безробітних у 2002 р. (83,2%) віком від 20 до 49 років, тобто знаходиться в активній фазі працездатного віку [2].

Серед безробітних жінки складають 48%, а чоловіки решту – 52% [10]. Цей факт у деякій мірі може свідчити про відносну несуттєвість впливу фізіологічних характеристик працівників на їхній статус зайнятості.

Окрім високих якісних характеристик безробітних (фізичних та професійних), вражає їх кількісний склад, який перевищує 11% економічно активного населення, до того ж серед 88,9% офіційно зайнятого населення знаходиться 4,5% прихованих безробітних (за рахунок надання працівникам адміністративних відпусток та неповного робочого дня), тоді коли рівень безробіття в розвинутих країнах знаходиться в межах 6 – 7% [10].

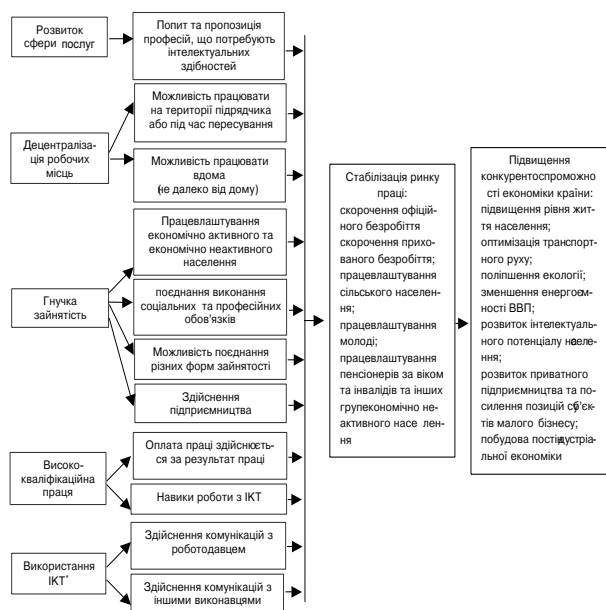
У середньому тривалість пошуку роботи безробітним складає 23 місяці. В цей час серед загальної чисельності безробіт-

них, що займалися пошуком роботи більше року, склала 63,5% осіб [10] – потенційних “тіньовиків” та емігрантів.

Здійснений аналіз свідчить про те, що сучасна ситуація на ринку праці породжена структурними диспропорціями економіки країни в цілому. В загальному вигляді структура економіки країни зумовлює характер зайнятості: відбувається поступова зміна домінуючого раніше характеру зайнятості (у сфері матеріального виробництва) в бік більшої трудової зацікавленості населення сферою послуг, що є результатом значно інтенсивнішого економічного розвитку галузей сфери послуг порівняно з галузями матеріального виробництва.

Крім того, українському ринку праці характерно: перевищення пропозиції праці над попитом на неї (більш ніж в 10 разів); зростання тривалості пошуку роботи; збільшення темпів безробіття на селі порівняно з містом; середній вік безробітних становить 20 – 49 років, а частка молоді в загальній чисельності безробітних — більше 1/4; серед чисельності працюючих майже 15% люди пенсійного віку; перевага чоловіків серед безробітних; суттєвий рівень прихованого безробіття.

Якщо згадати характерні риси та складові процеси здійснення ДТД [1], то стане очевидним наявність великої кількості взаємопов'язаних моментів, які можуть бути відображені у вигляді схеми впливу впровадження механізму телероботи на ситуацію на українському ринку праці, наведено на рис. 1.

*ІКТ-інформаційно-комунікаційні технології

Рис. 1. Вплив ДТД на стан ринку праці та національної економіки в цілому

Схема впливу ДТД на ситуацію на українському ринку праці дає змогу стверджувати про справедливості припущення висунутого раніше, тобто масштабне впровадження механізму ДТД в Україні є одним з напрямків стабілізації ситуації на вітчизняному ринку праці, який сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки в цілому.

Однак, поряд з цим слід зауважити, що для успішної реалізації механізму ДТД та отримання очікуваних результатів необхідне задоволення великої кількості умов та усунення кола перешкод впровадження ДТД.

Матеріали конкретних досліджень [1] вказують на те, що масштаби розповсюдження телероботи прямо пропорційні економічному та науково-технічному розвитку країни, чисель-

ності вітчизняних користувачів Інтернетом, та головне – досвіду прийняття країною державної ініціативи з впровадження телероботи та досконалості організаційного і нормативно-законодавчого забезпечення телетрудової діяльності. У випадку наявності та використання в країні високотехнологічних ресурсів без достатнього організаційного та нормативно-законодавчого забезпечення, телетрудова діяльність розвивається на основі ринкового механізму, але лави таких телепрацівників збільшують ряди тіньової зайнятості, що ні в якому разі не матиме позитивних наслідків для економіки країни в цілому.

Для держави як головного координатора соціально-трудових відносин суспільства основними перешкодами для впровадження телероботи є:

1. Матеріально-технічні:

недостатній рівень науково-технічного розвитку; недостатні масштаби розповсюдження високотехнологічного обладнання інформаційно-комунікативного призначення.

2. Психологічно-управлінські:

відсутність конкретного методично-організаційного, нормативно-законодавчого та фінансово-економічного механізму впровадження телероботи через відсутність відповідних державних ініціатив;

ментальність населення.

Рух на встановлення інформаційного суспільства в Україні вже розпочався на державному рівні з удосконалення відповідного законодавства. Крім того, Україна є членом проекту TELESOL, котрий має на меті поширення телероботи в бізнесі та дослідженнях між Європейським Союзом і 8-ма країнами СНД (Казахстаном, Киргизстаном, Узбекистаном, Азербайджаном, Вірменією, Грузією, Україною та Росією). В Україні вже існують: віртуальна біржа праці – “Телебіржа” (Київ), яка включає банк вакансій та резюме телепрацівників, а також загальні відомості про цю форму трудової діяльності; віртуальна біржа роботи та проектів для ІТ-спеціалістів – “Раз-работка” (Харків).

Наступним кроком має бути розробка теоретико-методологічної основи використання ДТД у вітчизняних умовах, якість якого й визначить рівень успіху ДТД як механізму урегулювання ситуації на українському ринку праці та збільшення конкурентоспроможності національної економіки.

Особливості ДТД (характерні ознаки) обумовлюють позитивні наслідки впровадження телероботи та умови, необхідні для організації виконання, котрі відрізняються для кожного з суб'єктів трудових відносин (рис. 2 і рис. 3). Таким чином, результативність ДТД залежить від наявності перерахованих умов (ліквідації перешкод) для її здійснення.

Ознаки ДТД	Необхідні умови:	Результати:
Децентралізація робочих місць	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1. Інтервертність, спрямованість характеру. 1.2. Самоменеджмент. 1.3. Відсутність стереотипу колективної праці та праці “за наказом”. Матеріально-технічні: 1.4. Площа для розміщення робочого місця	1. Скорочення витрат часу та грошей на транспортні перевезення. 2. Підвищення продуктивності праці через роботу в “домашніх” умовах. 3. Поєднання соціальних та професійних обов'язків
Гнучка зайнятість	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1. Адаптація до виног різних замовників	1. Працевлаштування в декількох установах одночасно (у т.ч. закордонних). 2. Поєднання різних форм зайнятості (телероботи з традиційною роботою)
Розвиток сфери послуг	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1. Професійні здібності, що потребують інтелектуальної праці	1. Розвиток творчих здібностей. 2. Збереження професійних навиків
Високо-кваліфікована праця	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1. Оплата праці за результат. 1.2. Попит на висококваліфікаційну працю	1. Відповідна репутація працівника. 2. Підвищення навиків праці
Використання ІКТ	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1. Відповідний досвід користування ІКТ. Матеріально-технічні: 2.1. Забезпечення необхідними ІКТ відповідної продуктивності, надійності та рівня їх сервісу	1. Збільшення продуктивності праці. 2. Відсутність безпосереднього контакту з роботодавцем, колегами і клієнтами

Рис. 2. Умови та результати ДТД для працівника

Аналіз умов та результатів ДТД для працівників, поданих на рис. 2., показав, що основними перешкодами застосування засад ДТД для телепрацівників є питання належного рівня їх самоменеджменту і питання, що стосуються організації процесу взаємодії з роботодавцем та організації робочого місця.

Ознаки ДТД	Необхідні умови:	Результати:
Децентралізація робочого місця	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1 Відповідний механізм менеджменту ДТД. 1.2 Відсутність консерватизму серед менеджерів вищого та середнього рівня управління. 1.3 Заходи збереження корпоративної культури.	1. Скорочення витрат на утримання та оренду офісних приміщень, автостоянок, канцелярських витрат. 2. Скорочення витрат на соціальне забезпечення персоналу (транспортний проїзд, лікарняні листи).
Гнучка зайнятість	Психологічно-управлінські (професійні): 1. Ефективна кадрова політика стосовно визначення чисельності та професійних характеристик потенційних телепрацівників.	1. Скорочення витрат на відбір персоналу для тимчасових робіт. 2. Підвищення продуктивності праці. 3. Підвищення еластичності управління персоналом.
Розвиток сфери послуг	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1 Роботи, що потребують інтелектуальної праці.	1. Розвиток творчих здібностей персоналу. 2. Збереження професійних навиків.
Високо-кваліфікована праця	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1 Оплата праці за результат. 1.2 Використання високо кваліфікаційної праці.	1. Підвищення якості результатів праці. 2. Скорочення витрат на оплату праці порівняно з погодженою оплатою праці.
Використання ІКТ	Психологічно-управлінські (професійні): 1.1 Відповідний механізм управління та контролю за використанням та продуктивністю ІКТ (матеріально-технік). 2.1 Забезпечення необхідними ІКТ відповідною продуктивності, надійності та рівня їх сервісу.	1. Збільшення оперативності діяльності установи. 2. Покращення сервісу обслуговування клієнтів.

Рис. 3. Умови та результати ДТД для роботодавців

Виявлені на рис. 3 фактори забезпечення ефективності ДТД підтверджують результати впровадження телероботи для організацій-роботодавців, наведені Асоціацією Технологій менеджменту (МТА) шляхом опитування досвідчених менеджерів великих корпорацій 10 країн Європи, котрі співпрацювали з телепрацівниками, виявили, що попри всі переваги телероботи її впровадженню та подальшому розвитку в більшості випадків заважають фактори, зазначені на рис. 4 [11].

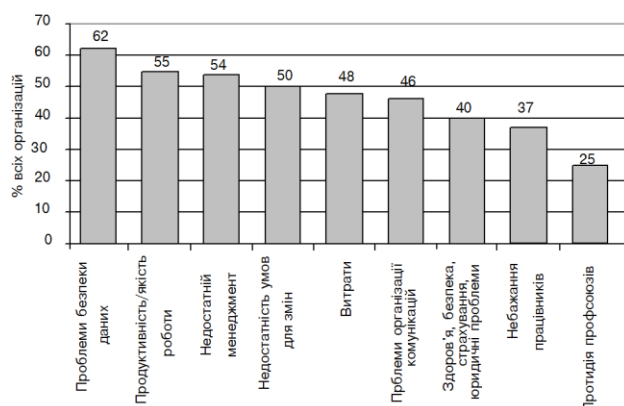

Рис. 4. Прешкоди розвитку телероботи в Європі

Таким чином, зрозуміло, що основними проблемами, з точки зору менеджерів, є проблема секретності даних, думка про низькі показники результативності праці, відсутність відповідного механізму менеджменту телероботи та думка про недостатність реальних умов для змін форми трудової діяльності, в чому не останню роль відіграє закореніла консервативність управлінського персоналу організацій. Цікаво, що протидія працівників та профсоюзів – мінімальна перешкода для впровадження телероботи.

Отже, для роботодавців найбільш значимими перешкодами впровадження телероботи є відсутність відповідного механізму управління і контролю за використанням та продуктивністю телероботи й організації робочого місця.

Якщо питання стосовно забезпечення відповідної якості робочого місця телепрацівника є індивідуальною матеріально-технічною проблемою кожного з учасників ДТД і вирішується ним у відповідності до власного фінансово-економічного становища, то вирішення питань, що стосуються теоретико-методологічного забезпечення процесу організації та контролю за виконанням процесу ДТД, знаходиться у компетенції науковців.

Серед кола таких завдань є:

затвердження та обґрунтування переліку професій на робочих місцях, які частково або повністю можливо здійснювати за допомогою ДТД;

розробка типових вимог до вакансій або відповідних робочих місць, котрі допускають дистанційне виконання трудових функцій;

визначення типових положень договірних умов між суб'єктами ДТД та визначення відповідальності за їх невиконання; опис механізму передачі робочого завдання та отримання результатів ДТД її суб'єктами, оплати результатів телепраці; створення механізмів мотивації учасників ДТД.

Перераховані питання на сьогодні не мають належних вирішень, хоча їх значення є першочерговим для успішного впровадження телероботи, що і визначає напрямки подальших розробок з розглянутої проблеми.

Література: 1. Пушкар О. І. Соціально-економічні аспекти дистанційної трудової діяльності / О. І. Пушкар, С. О. Балакірева // Економіка розвитку. — 2005. — №4 — С. 5. 2. Статистичний щорічник України за 2002 рік. — К.: Консультант, 2003. — 664 с. 3. Коломієць П. Українське економічне диво // Науковий світ. — 2004. — №8. — Серпень. — С. 22 — 25. 4. Word Development Indicators, 2003 // <http://www.ecatt.com>. 5. Іванова Н. Ю. Розвиток тіньової економіки в Україні / Н. Ю. Іванова, О. В. Буслаєва // Наукові записки. Економіка. — 2003. — Т. 6. — С. 49. 6. Руденко Н. Перспективи зайнятості в різних формах підприємництва України // Персонал. — 2003. — №12. — С. 62 — 63. 7. Беляя С. Теневая экономика и ее влияние на структурную трансформацию украинского производства // Экономика Украины. — 2001. — №8. — С. 123. 8. Старостенко А. Новейшие демографические тенденции в Украине // Экономика Украины. — 1999. — №3. — С. 112. 9. Статистичний щорічник України за 2000 рік. — К.: Техніка, 2001. — 654 с. 10. України в цифрах: 2003 рік. — К.: Консультант, 2004. — 270 с. 11. Benchmarking progress on new ways of working and new forms of business across Europe. ECATT Final Report August 2000 // <http://www.ecatt.com>.

Стаття надійшла до редакції
01.12.2005 р.

УДК 347.211

Стрижак О. О.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОЦІНКИ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

In the article the model of organizing the estimation of intellectual property objects on the basis of SADT methodology is offered. The approach to the improvement of the process of intellectual property management is worked out.

У більшості країн світу інформація поступово охоплює всі сфери життя спільноти, викликаючи в них глибокі якісні зміни. Формується нова інфраструктура суспільного розвитку. Частка інформаційного сектору в розвинених державах уже перевищує частку матеріального виробництва. Всі ці процеси характеризують принципово новий стан розвитку цивілізації. Виникає інформаційне суспільство, основу якого складає виробництво наукових знань й інформації. Як наслідок цих змін відбувається процес декапіталізації традиційної економіки. Свідченням цього є значне збільшення вартості інтелектуальних активів у порівнянні з фізичними переважно у всіх провідних компаніях. Власність на інтелектуальні активи надає їм можливість одержувати інтелектуальну ренту та забезпечує високі конкурентні позиції на міжнародних ринках. Таким чином, розвиток знаніємності виробництва обумовлює необхід-